

ІНСТРУКЦІЯ № 5

Проведення практичного заняття № 5

ТЕМА: " Аналіз документів, які засвідчують стан тимчасової непрацездатності, визначення обсягів соціальної допомоги. Рішення ситуаційних задач, оформлення лікарняних листів та довідок. "

МЕТА: Засвоїти: основи організації та управління експертизою втрати працездатності в лікувально-профілактичних закладах; структуру та функції закладів медичного забезпечення, що здійснюють медичну експертизу; завдання ЛКК ЛПЗ з експертизи тимчасової втрати працездатності, основні нормативно-правові акти, що регламентують проведення експертизи тимчасової втрати працездатності, інструкції з лікарсько-трудова експертизи; д) вміти вирішувати питання організації експертизи втрати працездатності в конкретних ситуаціях.

КОНТРОЛЬ БАЗОВИХ ЗНАНЬ ПО ТЕМІ:

1. Які основні завдання вирішує експертиза тимчасової втрати працездатності?
2. Назвіть види тимчасової непрацездатності.
3. В яких випадках видаються листки непрацездатності, а в яких довідки про тимчасову непрацездатність?
4. В чому полягає медичне, юридичне та фінансове значення листка непрацездатності?
5. Хто користується правом видачі листків непрацездатності?
6. В яких випадках листки непрацездатності дозволяється видавати фельдшеру?

ОБЛАДНАННЯ: інструкції, ситуаційні завдання, бланки листів непрацездатності та довідок.

ХІД ПРОВЕДЕННЯ:

1. Відповідно до даних умов ситуаційних завдань вирішити потрібно чи ні видавати лист непрацездатності в тій чи іншій ситуації.
2. Виписати лист непрацездатності.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ:

<u>Знати:</u>	<u>Вміти:</u>
1. Організацію медичної експертизи	1. Вирішувати питання експертизи

<p>втрати працездатності.</p> <p>2. Види втрати працездатності та оформляти документи при тимчасовій втраті працездатності.</p> <p>3. Нормативно-правові документи щодо порядку видачі та оформлення листків непрацездатності.</p> <p>4. Правила заповнення основної облікової та звітної документації.</p> <p>5. Показники захворюваності з тимчасовою втратою працездатності.</p>	<p>втрати працездатності в конкретних ситуаціях та оформляти відповідні документи;</p> <p>2. Обчислювати та аналізувати показники захворюваності з тимчасовою втратою працездатності;</p> <p>3. Розробляти заходи щодо покращення захворюваності працюючих із тимчасовою втратою працездатності.</p>
---	--

Компетентності, які формує навчальна дисципліна:

Інтегральні:

- здатність до підвищення професійної кваліфікації;
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати ідеї;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Загальні

- здатність розробляти та управляти проектами;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт;
- дотримання етики та академічної доброчесності;
- взаємодія (робота в команді дослідників по збору, аналізу та інтерпретації отриманих даних);
- здатність працювати в міждисциплінарній команді (узагальнення, інтерпретація та презентація статистичних даних в наглядний зрозумілий спосіб)
- здатність застосовувати знання на практиці;
- прийняття рішень (на базі узагальнення експертних, статистичних, методологічних обґрунтувань).

Професійні

- здатність розв'язувати проблеми в галузі професійної медичної діяльності;
- проводити навчальне дослідження в галузі охорони здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та професійної практики;
- здатність застосовувати знання на практиці (вирішення прикладних задач громадського здоров'я – оцінка його стану, перспектив, задіяних факторів та засобів впливу);
- дослідницькі навички і уміння (збір інформації згідно гіпотези та дизайну, статистичні методи узагальнення даних та презентації висновків);
- розробка напрямків оздоровлення населення та визначення принципів системи охорони здоров'я;

- аналіз діяльності закладів охорони здоров'я, створення їх раціональних структур і наукове обґрунтування найбільш доцільних форм організації роботи, проведення реформування та реструктуризації;
- створення різнострокових прогнозів та планів розвитку системи охорони здоров'я з метою проведення цілеспрямованих заходів щодо підтримання належного рівня здоров'я населення.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ: ТЕМА: «Ознайомлення із структурою санітарно-епідемічної служби міста, району, роботою відділень. Ознайомлення з організацією запобіжного та поточного санітарного нагляду, правами та обов'язками помічника санітарного лікаря, помічника епідеміолога, лаборанта, інструктора із санітарної освіти». Підручник: «Соціальна медицина та ООЗ» Вороненка Ю.В., Москаленка В.Ф. ст. 532.

I. АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ: Медико-соціальна експертиза втрати працездатності є складовою частиною системи державного соціального страхування та соціального захисту населення, в тому числі заходів з охорони здоров'я населення. Суть медичної експертизи тимчасової втрати працездатності полягає у виявленні факту непрацездатності. Ті ступеня та тривалості. Тільки медичні працівники лікувально-профілактичних закладів мають право визнати хворого непрацездатним, і засвідчити це відповідним чином. Таке право покладає на лікарів велику відповідальність і зобов'язує їх знати основи медичної експертизи, вміти в кожному конкретному випадку правильно визначити порядок проведення експертизи втрати працездатності, згідно з чинними офіційними документами.

II. НАВЧАЛЬНІ ЦІЛІ ЗАНЯТТЯ: студенти повинні засвоїти: а) основи організації та управління експертизою втрати працездатності в лікувально-профілактичних закладах; б) структуру та функції закладів медичного забезпечення, що здійснюють медичну експертизу; в) завдання ЛКК ЛПЗ з експертизи тимчасової втрати працездатності, г) основні нормативно-правові акти, що регламентують проведення експертизи тимчасової втрати працездатності, інструкції з лікарсько-трудової експертизи; д) вміти вирішувати питання організації експертизи втрати працездатності в конкретних ситуаціях.

ВИХОВНІ ЦІЛІ: лікарська експертиза тимчасової втрати працездатності повинна розвинути уяву про надання соціального захисту населенню при наявності захворювання, травми, нещасного випадку, вагітності та пологів.

ЗМІСТ ТЕМИ ЗАНЯТТЯ

В різних країнах світу, експертиза тимчасової втрати працездатності займає чільне місце в усіх типах систем охорони здоров'я.

Вона тісно пов'язана із широкою системою державного соціального страхування і соціального забезпечення, являє собою складову частину заходів з охорони здоров'я населення.

Експертиза тимчасової втрати працездатності — це дослідження працездатності людини, що проводиться медичними працівниками з метою визначення ступеня і тривалості непрацездатності.

Основними принципами експертизи тимчасової втрати працездатності є: державний характер, профілактичний напрямок, науково обгрунтований підхід до визначення ступеня і тривалості втрати працездатності, постійний лікарський контроль за змінами в стані здоров'я непрацездатного, соціальний захист населення.

Важливим завданням лікарської експертизи тимчасової втрати працездатності є встановлення факту непрацездатності, який визначає лікування і режим, необхідні для відновлення працездатності та здоров'я людини. Непрацездатність негативно впливає на виконання робочих планів внаслідок скорочення трудових ресурсів і втрати робочих днів, що в свою чергу завдає економічних збитків народному господарству.

А головним завданням медичної експертизи є якнайшвидше відновлення здоров'я і працездатності і найбільш раціональне і повне використання праці осіб з обмеженою працездатністю без шкоди для їх здоров'я і з максимальною користю для благополуччя трудівників і виробництва.

В кожному окремому випадку експертиза спрямована на встановлення:

- працездатний чи непрацездатний пацієнт і на який термін;
- яка ступінь втрати працездатності (повна, часткова);
- які трудові функції доступні хворому (дати трудові рекомендації);
- чи є підстави для встановлення групи інвалідності і якої;
- причини інвалідності (загальне захворювання, професійне, трудове каліцтво і ін.).

Це вимагає від медичного працівника індивідуального підходу до хворого з урахуванням не тільки характеру та течії захворювання, а і професії, умов праці та побуту.

Таким чином, встановлення непрацездатності має медикобіологічне, соціальне і юридичне значення.

Не дивлячись на те, що завдання органів охорони здоров'я, адміністрацій підприємств і організацій, профспілкових організацій з питань експертизи непрацездатності різні, всі вони активно беруть участь в єдиному процесі, кінцевою метою якого є збереження працездатності.

В зв'язку із цим координація роботи з експертизи непрацездатності всіх ланок має велике значення, що знайшло своє відображення у багатьох інструктивних і методичних документах.

Координація роботи всіх органів, що беруть участь в експертизі непрацездатності створює єдину практику її проведення, не дивлячись на

те, що різні організації займаються її окремими аспектами.

Формули розрахунку показників непрацездатності:

1. Показник випадків тимчасової непрацездатності на 100 працюючих:

$$\frac{\text{Абсолютне число випадків тимчасової непрацездатності}}{\text{Середня чисельність працюючих}} \cdot 100$$

2. Показник календарних днів тимчасової непрацездатності на 100 працюючих:

$$\frac{\text{Абсолютне число календарних днів тимчасової непрацездатності}}{\text{Середня чисельність працюючих}} \cdot 100$$

3. Середня тривалість випадку тимчасової непрацездатності:

$$\frac{\text{Число календарних днів тимчасової непрацездатності}}{\text{Число випадків тимчасової непрацездатності}}$$

4. Показник структури захворюваності з тимчасовою втратою працездатності:

$$\frac{\text{Число випадків (або календарних днів) непрацездатності по даному захворюванню}}{\text{Число випадків (днів) непрацездатності при всіх захворюваннях}} \cdot 100$$

В основу його покладено персональний облік захворювань працюючих, який передбачає заведення на кожного працівника карти, що містить інформацію про всі випадки втрати працездатності протягом року з їх основними характеристиками: діагноз, тривалість, місце видачі листка лікування. Такий облік дозволяє одержати *додаткову інформацію* про:

- тих, хто часто та тривало хворів протягом року;
- питому вагу осіб, які хворіли протягом року;
- питому вагу працюючих, які не хворіли протягом календарного року (індекс здоров'я).

При відборі *групи часто та тривало хворіючі і використовують* такі критерії:

- етіологічний фактор;
- число випадків втрати працездатності;
- число днів втрати працездатності.

Група осіб, що часто хворіли, визначається при наявності:

- 4-х і більше випадків етіологічно пов'язаних захворювань за поточний рік,
- 6-ти та більше випадків етіологічно не пов'язаних захворювань за поточний рік.

До групи осіб, що тривало хворіли, відносять таких, що протягом поточного року:

- мали лікарняні листки тривалістю та більше 40 днів у зв'язку з етіологічно пов'язаними захворюваннями;
- 60 днів і більше в зв'язку з етіологічно не пов'язаними захворюваннями.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Які основні завдання вирішує експертиза тимчасової втрати працездатності?
2. Назвіть види тимчасової непрацездатності.
3. В яких випадках видаються листки непрацездатності, а в яких довідки про тимчасову непрацездатність?
4. В чому полягає медичне, юридичне та фінансове значення листка непрацездатності?
5. Хто користується правом видачі листків непрацездатності?
6. В яких випадках листки непрацездатності дозволяється видавати фельдшеру?

СИТУАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ № 1

Слюсар мотозаводу Радиш М.П., 1975 р. народження, що мешкає в селі Солонка, занедужав 11 березня 2003 р. і звернувся за медичною допомогою до фельдшерського пункту. Стан хворого погіршився і з діагнозом "Пневмонія" 13 березня 2003 р. каретою швидкої медичної допомоги був госпіталізований до стаціонару 3-ї міської лікарні м. Л. На стаціонарному лікуванні знаходився по 12.04.2003 р. Після виписки зі стаціонару, хворий був непрацездатним ще 3 дні.

СИТУАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ №2

Сімейний лікар міської поліклініки №11 Потапов С.Т. прийшов 16 квітня 2003 р. по виклику до вчителя Вариводи С.П. СШ № 54. Хвора, 1970 р. народження, занедужала вечором 14 квітня 2003 р. і 15.04.2003 р. на роботу не виходила. Сімейний лікар поставив діагноз: "Загострення хронічного тонзиліту, декомпенсація". 20.04.2003 р. хвора з'явилася на прийом до лікаря в поліклініку по місцю проживання. Провівши лабораторно-діагностичні обстеження, лікар прийняв рішення щодо продовження лікувального процесу. Стан здоров'я вчителя Вариводи С.П. був ще незадовільним до 30.04.2003 року.

СИТУАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ №3

Виписати листок непрацездатності друкарці Задорожній І.М., 1967 р. народження, що працює в Міській м. Л., у зв'язку з пологами. На обліку знаходилась у лікаря-акушер-гінеколога Тугай І.М. жіночій консультації 1-ої міської поліклініки з 10-го тижня вагітності. Очікувана дата пологів 2 липня 2003 р. Патологічні пологи відбулися 18 липня 2003 р.

СИТУАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ №4

Працівник складу ПП "СОЦІ" Федорів Я.М., 1971 р. народження, 12 червня 2003 р., повертаючись на мотоциклі з роботи додому, потрапив у автомобільну аварію, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння. З 12 червня по 31 серпня 2003 р. постраждалий знаходився на стаціонарному лікуванні у травматологічному відділенні 8-ої міської лікарні м. Л. Діагноз: "Відкритий перелом обох кісток лівої гомілки зі зсувом уламків". З 01 по 16 вересня 2003 р. пацієнт Федорів Я.М. знаходився на амбулаторному лікуванні у лікаря-травматолога Дреботій А.В. 5-ої міської поліклініки.

СИТУАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ №5

Швея Калинів Н.П., 1968 р. народження, що працює на фірмі "Промінь" м. К, занедужала на роботі, наприкінці II-ї зміни, 04 жовтня 2003 р. Хвора звернулася до фельдшера МСЧ підприємства, котрий запідозрив у неї загострення хронічного гаймориту і скерував п. Калинів Н.П. до отоларинголога поліклініки №3 Бздер І.М. На амбулаторному лікуванні хвора знаходилася по 18 жовтня 2003 р.

СИТУАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ №6

Мартинів Марія Іванівна 1972 року народження, кухар ПП "Едельвейс", належить до категорії постраждалих унаслідок аварії на ЧАЕС, знаходилася під наглядом в жіночій консультації 1-ї міської поліклініки м. Львів з дванадцятого тижня вагітності

21.04.2003 р. народила двох живих дітей. Пологи передчасні, на 28-му тижні вагітності.

СИТУАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ №7

Громадянка Гуль Л.П., 25 років (знаходиться у відпустці по догляду за дитиною 1,5 років), яка проживає за адресою: вул. Личаківська 26, кв.Ю, м. Л., звернулася 5.12.03 р. до сімейного лікаря Соколової Ю. І. з приводу захворювання. Після проведеного обстеження лікар встановила діагноз: "Прикоренева пневмонія" і призначила пацієнтці лікування на дому. Пацієнтка Гуль Л.П. проживає з чоловіком, котрий працює у ВАТ "Полонина" слюсарем. Громадянка Гуль Л.П. була визнана непрацездатною до 29.12.2003 р.

СИТУАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ №8

У робітниці Телепневої І. Ю., котра працює в ОДЦ м. Л., захворіла дитина віком до 4-х років. Листок непрацездатності по догляду за хворою дитиною з діагнозом: "Кіп" був виданий сімейним лікарем І міської поліклініки Олійник І. М. з 06.02.03 по 19.02.03 р. У п. Телепневої І. Ю 18.02.03 р. захворіла друга дитина віком 14,5 років. Сімейний лікар, після проведеного лабораторно-діагностичного обстеження, встановив діагноз: "Пневмонія". Дитина знаходилася на стаціонарному лікуванні до 13.03.2003 р.

СИТУАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ №9

Громадянці Невзгоді М.П. 30-ти років, котра працює в плановому відділі ПП "Кварт" 01.06.2003 р., в гінекологічному відділенні 2-ої міської лікарні м. Л. лікарем-гінекологом Ардан О.В. зроблена операція з приводу переривання вагітності.

Діагноз: медичний аборт, 5-6 тижнів вагітності.